

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा - एप्रिल - २०१७

कक्षा - आचार्यप्रथमवर्षम् (SEM-2)

प्रश्नपत्रम् - २

गुणाः - ७०

विषयः - स्वामिनारायणवेदान्तः (J)

कोड - C.C.4.2.4

समयः - ११ तः ०२ पर्यन्तम्

दिनाङ्कः - ०८/०४/२०१७

सन्दर्भग्रन्थः - भगवद्गीता (१०-१८ अध्यायाः) गोपालानन्दस्वामिविरचितभाष्यसहिता

प्रथमान्वितिः (Unit-1)

- प्रश्नः - १ अधोलिखितयोः श्लोकयोः एकस्य श्लोकस्य यथाभाष्यं व्याख्या कार्या । ०४
- (१) यो मामजमनादिं च वेत्ति लोकमहेश्वरम्
असंमूढः स मर्त्येषु सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥
- (२) त्वमादिदेवः पुरुषः पुराणस्त्वमस्य विश्वस्य परं निधानम् ।
वेत्तासि वेद्यं च परं च धाम त्वया ततं विश्वमनन्तरूपम् ॥
- प्रश्नः - २ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं निबन्धयत । १२
- (१) यथाभाष्यं परमेश्वरस्य पारमार्थिकं ध्येयस्वरूपं निबन्धयत
(२) विश्वरूपदर्शनेनातिभीतेनार्जुनेन कृतां भगवत्स्तुपूर्विकां प्रार्थनां लिखत ।
- प्रश्नः - ३ निम्नलिखितेषु टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४
- (१) "वेदानां सामवेदोऽस्मि" इत्यस्य किं तात्पर्यम्?
(२) "अक्षराणामकारोऽस्मि" इत्यस्य किं तात्पर्यम्?
(३) "त्यागाच्छान्तिरनन्तरम्" ।

द्वितीयान्वितिः (Unit-2)

- प्रश्नः - ४ अधोलिखितयोः श्लोकयोः एकस्य श्लोकस्य यथाभाष्यं व्याख्या कार्या । ०४
- (१) श्रेयो हि ज्ञानमभ्यासाज्ज्ञानाद् ध्यानं विशिष्यते
ध्यानात्कर्मफलत्यागस्त्यागाच्छान्तिरनन्तरम् ॥
- (२) कार्यकरणकर्तृत्वे हेतुः प्रकृतिरुच्यते ।
पुरुषः सुखदुःखानां भोक्तृत्वे हेतुरुच्यते ॥
- प्रश्नः - ५ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं लिखत । ०८
- (१) सगुणोपासनारूपेण भक्तियोगस्य यथाभाष्यं वर्णनं कुरुत
(२) क्षेत्रक्षेत्रज्ञापर्यायस्य प्रकृतिद्वयस्य जगद्धेतुत्वं यथाभाष्यम् उपपादयत ।
- प्रश्नः - ६ अधोनिर्दिष्टेषु त्रयाणाम् अतिलघूत्तरं यच्छत ०३
- (१) सर्वतः पाणिपादं किम् अस्ति?
(२) किं नाम प्रकृतिः ?
(३) शरीरम् इति पदस्य व्युत्पत्तिः का?
(४) "प्रभविष्णु" इति पदस्य कः अर्थः ?
(५) त्रयोदशाध्यायस्य नाम किम् ?

तृतीयान्विति: (Unit-3)

- प्रश्न: - ७ अधोलिखितयोः श्लोकयोः एकस्य श्लोकस्य यथाभाष्यं व्याख्या कार्या । ०४
- (१) सर्वयोनिषु कौन्तेय मूर्तयः सम्भवन्ति याः
तासां ब्रह्म महद्योनिरहं बीजप्रदः पिता ॥
- (२) ममैवांशो जीवलोके जीवभूतः सनातनः ।
मनःषष्ठानीन्द्रियाणि प्रकृतिस्थानि कर्षति ॥
- प्रश्न: - ८ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं लिखत । ०८
- (१) पुरुषोत्तमयोगस्य सारांशं यथाभाष्यं निबन्धयत
(२) दैवीसम्पदः यथाभाष्यं वर्णनं कुरुत ।
- प्रश्न: - ९ अधोनिर्दिष्टेषु त्रयाणाम् अतिलघूत्तरं यच्छत ०३
- (१) सत्त्वं कस्मिन् सञ्जयति?
(२) किं नाम आर्जवम्?
(३) ज्ञानं कस्मात् सञ्जायते?
(४) कः ब्रह्मभूयाय कल्पते?
(५) जीवः कस्य अंशः?

चतुर्थान्विति: (Unit-४)

- प्रश्न: - १० अधोलिखितयोः श्लोकयोः एकस्य श्लोकस्य यथाभाष्यं व्याख्या कार्या । ०४
- (१) ॐ तत्सदिति निर्देशो ब्रह्मणस्त्रिविधः स्मृतः ।
ब्राह्मणास्तेन वेदाश्च यज्ञाश्च विहिताः पुरा ॥
- (२) श्रेयान्स्वधर्मो विगुणः परधर्मात्स्वनुष्ठितात् ।
स्वभावनियतं कर्म कुर्वन्नाप्नोति किल्बिषम् ॥
- प्रश्न: - ११ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं लिखत । १२
- (१) यथाभाष्यं श्रद्धात्रैविध्यम् उपपादयत ।
(२) "गीता सुगीता कर्तव्या" इत्युक्तदिशा गीताशास्त्रस्य उपरि एकं निबन्धं लिखत ।
- प्रश्न: - १२ निम्नलिखितेषु टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४
- (१) अस्मिन् लोके कति भूतसर्गौ? कौ च तौ?
(२) नरकस्य द्वारं कतिविधम्? किं च तत्?
(३) के आहाराः सात्त्विकप्रियाः भवन्ति?

Answer Key

कक्षा - आचार्यप्रथमवर्षम् (SEM-2)

प्रश्नपत्रम् - २

गुणाः - ७०

विषयः - स्वामिनारायणवेदान्तः (J)

कोड - C.C.4.2.4

समयः - ११ तः ०२ पर्यन्तम्

दिनाङ्कः - ०८/०४/२०१७

सन्दर्भग्रन्थः - भगवद्गीता (१०-१८ अध्यायाः)

गोपालानन्दस्वामिविरचितभाष्यसहिता

प्रथमान्वितिः (Unit-1)

प्रश्नः - ३

१. सद्विद्याभूमविद्यादहरविद्यादिरूपेण छान्दोग्यादिष्वक्षरपुरुषोत्तमसिद्धान्तलक्षणब्रह्मविद्या-निरूपकत्वाद्धि सामवेदस्य विभूतित्वम् ।
२. वर्णसमाम्नायस्थानामक्षराणां मध्ये अकारः अस्मि । सर्ववर्णप्राथम्याच्छ्रेष्ठत्वाच्चाऽकारस्य ।
३. कर्मफलत्यागात् अनन्तरं शान्तिः निष्पद्यते । कर्मफलाऽसक्तिं त्यजतः शान्तिलक्षणं फलं निष्पादयति परमात्मा ।

द्वितीयान्वितिः (Unit-2)

प्रश्नः - ६

१. अक्षरं ब्रह्म ।
२. त्रिगुणात्मिका जडभूता माया ।
३. देवमनुष्यमृगखगादिविभिन्नसंस्थानरूपं कालमहिम्ना शीर्यते तच्छरीरंशयिष्णु वपुः ।
४. सर्वोत्पत्तिकारणम् ।
५. क्षेत्रक्षेत्रज्ञविभागयोगः ।

तृतीयान्वितिः (Unit-3)

प्रश्नः - ९

१. सुखे ।
२. अकुटिलता । साधुता ।
३. सत्त्वात् ।
४. यो मुमुक्षुः अव्यभिचारेण भक्तियोगेन परमात्मानं सेवते ।
५. परमात्मनः

चतुर्थान्वितिः (Unit-4)

प्रश्नः - १२

१. द्वौ । दैव-आसुरश्च ।
२. त्रिविधम् । कामः क्रोधः लोभश्च ।
३. सुखप्रीतिविवर्धनाः रस्याः स्निग्धाः स्थिराश्च ।